

DEUTERONOMIO 2-3

- **DEUTERONOMY 1 - RECOUNTING THE JOURNEY...**
- **DEUTERONOMIO 1 – PAGSALAYSAY SANG PANGLAKATON...**
 - o The setting - on the plains of Moab - the eastern shores of the Jordan river...
 - o Ang lugar – sa kapatagan sng Moab – sidlangan nga parte sang Suba sang Jordan...
 - An 11 day journey from Mt. Sinai to Kadesh-Barnea - 40 years later...
 - Onse ka adlaw nga panglakaton halin sa Bukid sang Sinai pakadto sa Kadesh-Barnea – 40 ka tuig ang nanligad...
 - Moses rehearses the history of Israel to a new generation...
 - Ginhambal ni Moises ang kasaysayan sang Israel sa bag -o nga mga henerasyon...
 - o Moses began to explain the Law...
 - o Nagsugod si Moises hambal sang Layi...
 - 1st - God had been faithful to His promises - abundantly so!
 - 1st – ang Ginoo matutom sa Iya mga promisa - abundantly so!
 - 2nd - There were so many Israelites Moses needed help to lead and govern them...
 - 2nd – madamo ang mga Israelinhon kinahanglan ni Moises sang bulig nga magdumala sa ila....
 - 3rd - But Israel rebelled at the 12 spies - doubting the Lord was with them...
 - 3rd – pero nagrebelde ang Israel sa 12 ka mga espiya – ara ang pangduhaduha sa Ginoo sa ila...
 - 4th - So they had to wander in the wilderness for 40 years...
 - 4th – gani they had to wander sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig...

AFTER THE 40 YEARS... (5 THINGS)

PAGKATAPOS SANG 40 KA TUIG... (5 KA BUTANG)

- **1ST - AROUND THE MOUNTAIN...VS. 1-3** **READ: DEUTERONOMY 2:1-9**
- **1ST – PALIBOT SANG BUKID... VS. 1-3** **BASAHA: DEUTERONOMIO 2:1-9**
 - o We wandered for many days...
 - o Naglibot libot sila sa pila ka adlaw...
 - With these simple words 40 years passed - nothing more is mentioned...
 - Sa sini nga simple nga tinaga 40 ka tuig nagligad –
 - I am sure there were many things that happened - lots of events...
 - Sigurado ako nga madamo nga mga butang ang natabo – madamo nga mga events...
 - Men worked / couples fell in love / babies were born / birthdays / people died...
 - Nag-obra ang mga tawo / couples fell in love / natawo ang mga bata / birthdays / nagkalamatay ang mga tawo...
 - But it was essentially just a waste of time - 40 years lost because of disobedience...
 - Pero usik lang ina sang tion – 40 ka tuig ang nadula tungod sa wala pagsunod...
 - o You have been around this mountain long enough...
 - o Dugay na ang inyo pagtinir diri sa bukid...

- Israel had been going in circles - getting nowhere fast - it was time to move on!
-
- We all know people who get in trouble - call out on God - and God helps them...
- We all know people who get in trouble – nagapanawag sa Ginoo – kag buligan sila sang Ginoo...
- Only to turn around and go right back to what got them into trouble!
-
- When we don't obey and follow the Lord - we end up 'wasting a lot of time'...
- Kon indi naton pagsundon ang Ginoo – 'nagausik lang kita sang tion...
- We just wander around in life in circles - never really accomplishing anything...
- We just wander around in life in circles – wala sang natapos nga bisan ano...
- God is patient - He will let us wander until we realize - He is all we will ever need!
- Ang Ginoo pasensyoso – pabay an Niya kita nga maglibot libot hasta nga marealizar naton – Siya lang gid ang aton nga kinahanglan!
- When we turn back to Jesus - He picks up right were we left off in our walk of faith...
- Kon magbalik kita kay Jesus – kuhaon Niya kita kon sa diin nadula ang aton pagtuo...
- Better not to waste the years pointlessly - better to follow the Lord today!
- Maayo nga indi naton pag usikan ang tion – maayo nga maagsunod sa Ginoo subong!
- **2ND - THE DECENDENTS OF ESAU & LOT...VS. 4-23**
- **2ND- MGA KALIWAT NI ESAU KAG LOT... VS. 4-23**
 - o Israel approached the Promised Land from the south/east - through Mt. Seir...
 - o Pakadto ang Israel sa Ginpromisa nga Duta halin sa bagatnan/sidlangan – sa kabukiran sang Seir...
 - Israel was not allowed to attack - God had given Mt. Seir to Edom as a possession...
 - Indi ko puwede ka salakay – ginhatag sang Ginoo ang kabukiran sang Seir sa Edom bilang ila duta...
 - Edom was the home of the descendents of Esau - brother of Jacob/Israel...
 - Sa Edom nagaestar ang mga kaliwat ni Esau – utod ng lalaki ni Jacob/Israel...
 - Two brothers - Jacob and Esau - that represent two very different nations...
 - Duha ka mag-utod - Jacob and Esau – nga naga represent sang duha ka nasyon...
 - Jacob became Israel - a man governed by God - became a Godly nation...
 - Si Jacob nanging Israel – ang tawo nga ginadumalahan sang Ginoo – nanging Diosnon nga nasyon...
 - Esau was only concerted about his daily needs - sold his birthright for soup...
 - Nagaulikid lang si Esau sa iya kinahanglanon adlaw adlaw – ginbaligya ang iya pagkamagulang para sa sabaw...
 - His decedents followed his example - they cared very little about God...
 - Ginsunod sang iya mga kaliwat ang iya ehemplo – gamay lang ang ila pagtatap sa Ginoo...
 - An encouragement – or warning – be a good example to our family...
 - Isa ka encouragement – ukon warning – mangin maayo nga ehemplo sa aton pamilya...
 - If we don't like what you see in our children - look in the mirror...

- Kon indi naton gusto ang aton makita sa aton kabataan – magtulok sa espiyo...
 - Our kids are a reflection of us - they follow in our footsteps!
 - Aton kabataan refection naton – nagasunod sila sa aton!
 - They are going to grow up to be just like - for good or for bad...
 - Magadako sila nga – maayo ukon sa malain...
- o Israel was not to take advantage of the Edomites - 'rob' their brother...
- o
- Israel was to buy any food and water they needed at fair wages...
 -
 - The Edomites were not happy that Israel was around - **Numbers 20:17-18**
 - Wala nalipay ang mga Edom kon ara ang Israel sa palibot nila - **Numero 20:17-18**
 - More than likely there was conviction there - they knew Israel followed God!
 - More than likely there was conviction there – kabalo sila nga nagasunod ang Israel sa Ginoo!
 - It would have been easy to justify not treating them nicely...
 -
 - But if they stole from Edom - what kind of witness would they be for God...
 - Pero kon may kuhaon sila sa Edom -
 - Better to be a good witness to Edom - let them see God through their lives...
 -
 - Most of us can relate to having some family that does not know/follow the Lord...
 - Kalabanan sa aton makarelate tungod may ara man kita pamilya nga wala nakakilala / nagasunod sa Ginoo...
 - Sometimes they do not even want us around - we remind them of Jesus...
 - Kis-a indi nila kita gusto makita -
 - They often say cruel/cutting things to us / don't include us...
 - Kis-a makahambal sila sang malain / makakuha sang butang sa aton / indi kita pag-updon...
 - It would be easy to want to ignore them / maybe even be attack them back...
 -
 - But then what kind of witness would we be for Jesus...
 - Pero ano klase kita nga witness para kay Jesus...
 - It is the goodness of God that leads people to Jesus - **Romans 2:4...**
 - Kamaayo sang Ginoo ang magadala sa mga tawo kay Jesus - **Roma 2:4...**
 - Loving them - even when they are cruel to us - shows we are different...
 - Higugmaon sila – bisan malain sila sa aton – ginapakita nga kita lain...
 - It gives us the opportunity to share the love of Jesus with them!
 - Nagahatag sa aton sang oportunidad nga maglapnag sang gugma ni Jesus sa ila!
- o Israel was not allowed to attack Moab or Ammon...
- o Wala ginatugutan ang Israel nga atakihon ang Moab ukon Ammon...
- Leaving Ezion Geber (*modern day Akaba/ Elat*) north end of the Red Sea...
 - Paghalin sa Ezion Geber (ginatawag subong nga Akaba/Elat) aminhan sng Mapula nga Dagat...

- Israel followed the Jordan River valley up to the Dead Sea to the land of Moab...
- Ginsunod sang Israel ang kapatagan sang Suba sang Jordan pakadto Patay na Dagat pkadto sa duta sang Moab...
- The Moabites were the descendents of Lot - nephew of Abraham - **Genesis 19**...
- Ang Moabnon amo ang mg kaliwat ni Lot – hinablos ni Abraham - **Genesis 19**...
- After the destruction of Sodom & Gomorrah Lot hid in the hill with his daughters...
- Pagkatapos sang pagguba sang Sodom kag Gomora si Lot nanago sa banglid kaupod ang iya kabataan nga babayi...
- His daughters - thinking all the men were dead - got their dad drunk...
- Iya kabataan nga babayi – nagahunahuna nga tanan nga lalaki napatay – ginhubog nila ang ila amay...
- They lay with him and both had sons - the Moabites and Ammonites...
- Naghulid sila sa iya kag duha sila may ara sang bata – ang Moabnon kag Amonhon...
- Israel was likewise here to pay for everything they needed...
- Ari ang Israel para magbayad sang tanan nga ila kinahanglanon...
 - It would have been easy for them to say - poor us - we were slaves in Egypt...
 - Mahapos sa ila nga magsiling – imol kita – kita suluguon sa Egipto...
 - We have been wandering for 40 years in the wilderness - help us out!
 - Nagalibot-libot kita sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig – buligi kami!
 - Yet God had provided for all Israel's needs - they lacked nothing they needed...
 - Bisan ang Ginoo nagahatag sang tanan nga kinahanglanon sang Israel – wala sila ginakulang sang ila kinahanglanon...
 - Instead of asking for help - they were to be giving to others!
 - Imbes na magpangayo bulig – sila magahatag sa iban!
- Too often Christians come asking - rather than giving...
- Kis-a nagakadto ang mga kristohanon sa pagpamangkot – imbes na maghatag...
 - The typical stereotype of a Christian church is one with its hand held out...
 - The typical stereotype sang mga kristohanon nga simbahan amo ang magpangayo...
 - Giving the impression that God is broke - that He needs your money...
 - Paghatag sang impression that God is broke – nga kinahanglan Niya sang imo kwarta...
 - Yet God gives us everything we need - and calls us to give not take from others!
 - Bisan ang Ginoo nagahatag sa aton sang tanan nga butang nga aton kinahanglan – kag pagtawag sa aton sa paghatag indi magkuha sa iban!
 - **Binuhatan 20:35** – “Ginhimo ko ato agod ipakita sa inyo nga paagi sa sin inga pagpangabudlay mabuligan ang mga imol. Dumdumon ta permi ang ginsiling ni Ginoong Jesus nga mas bulahan ang nagahatag sang sa nagabaton.”
- **3RD - DEDICATED TO THE LORD...VS. 14-16** READ: DEUTERONOMY 2: 14-16
- **3RD – DEDIKAR SA GINOO... VS. 14-16** BASAHA: DEUTERONOMIO 2: 14-16
 - o Only when all those who had rebelled were dead - could Israel move forward...

- o Ang tanan lang nga nagrebelde ang mapatay – magapadayon ang Israel...
 - So long as even one of the men of war who had refused to go into the Land lived...
 - Israel was bound to wander in the wilderness - they could not enter in...
 - Ang Israel magalibot-libot sa kamingawan – indi sila makasulod diri...
 - Only with Israel whole heartedly dedicated to the Lord - could they proceed...
 - Ang mga Israel nga nagdedikar sang ila tagipusuon sa Ginoo – ang makasulod...
- o We cannot serve God with a divided heart...
- o Indi kita makaalagad sa Ginoo nga may ara sang ‘divided’ nga tagipusuon...
 - Many Christians try to cut a deal with God - give them ‘part’ of their lives...
 - Madamo nga mga kristohanon try to cut a deal with God – ihatag ang ila ‘parte’ sang ila kabuhi...
 - God I will give you Sunday mornings / and whatever other time I can spare...
 - Ihatag ko sa imo Ginoo ang Dominggo nga adlaw / kag pagusto ako sa mga adlaw nga mabilin...
 - * **Lukas 6:24** – “Pero kaluluoy kamo nga mga manggaranon, kay naangkon na ninyo ang inyo kalipay.”
 - We cannot serve both Jesus and the things of this world (*mammon*)
 - Indi kita makaalagad sa kay Jesus kag sa mga butang sa sin inga kalibutan
 - We will end up loving one and hating the other / loyal to one and despise the other...
 - Sa ulihi magahigugma kita sa isa kag kainitan ang isa / loyal sa isa kag sikwayon ang isa...
 - We will only be effective for God when we choose to be completely dedicated to Him!
 - Mangin ‘effective’ lang kita sa Ginoo kon pilion naton nga ihatag ang kabuhi naton sa iya!
- **4TH - BEGINNING THE CONQUEST... DEUTERONOMY 1:24-2:20 READ: DEUTERONOMY 2:25, 32-34**
- **4TH – PAGSUGOD SANG PAGSAKOP... DEUTERONOMIO 1:24-2:20 BASAHA: DEUTERONOMIO 2:25, 32-34**
 - o God put the fear of Israel into the all the nations... vs. 24-25
 - o Pahadlukon sang Ginoo ang tanan nga nasyon... vs. 24-25
 - Word had got out what happened in Egypt / how God had split an ocean for Israel...
 - Ang tinaga nagguwa kon ano ang natabo sa Egipto / paano gintunga sang Ginoo ang baybay para sa Israel...
 - * **Josue 2:9-11** – “Nagsiling sa ila, “Nakahibalo ako nga ginhatag sang Ginoo sa inyo in inga duta kag puwerte gid ang kahadlok sang mga tawo diri sa inyo. Nakabati kami kon paano ginpamala sang Ginoo ang Mapula nga Dagat para sa inyo sang pagguwa ninyo sa Egipto. Nakabati man kami kon paano ninyo ginlaglag sing bug-os si Sihon kag si Og, ang duha ka hari sang Amornon, didto sa sidlangan sang Jordan. Hinadlukan kami sang nabatian namon ini kag nadulaan sang kaisog ang kada isa sa amon tungod sa inyo. Kay ang Ginoo nga inyo Dios amo ang Dios sa langit kag sa duta.”
 - No wonder the nations were terrified - who could defeat a nation God fought for!

- Wala katingalahan hinadlukan ang mga nasyon – in-o makapierdi sa nasyon nga ginapakigbatuan sang Ginoo!
- Imagine if you were told Japan was coming to attack the Philippines...
- Imagine nga ginsilingan ka nga magaabot ang Japan sa pag atake sang Pilipinas...
- Their god had dried up the ocean and they were marching here on dry land!
-
- You would not be looking to join the fight - you'd be looking for a place to hide!
- Wala ka dira para mag intra sa away – nagapangita ka sang lugar nga imo panaguan!
- Since God is for us - nothing can stand against us - **Romans 8:31**
- Kay tungod kaupod naton ang Ginoo – wala sang makakontra sa aton - **Roma 8:31**
 - I can remember as a kid - when a bigger kid than you picked on you...
 - Nadumduman ko sang bata pa - kon ang bata nga mas dako sa imo kontrahon ka...
 - You would fall back on 'my Dad is bigger than your Dad...' - Dad was the protector!
 - Magasiling ka 'akon Papa mas dako sang sa imo Papa...' – ang Amay amo ang nagaprotekta!
 - We have a 'Dad' who is bigger / stronger / and more powerful than anyone...
 - May ara kita sang 'Papa' nga mas dako / makusog / kag mas gamhanan sa bisan sin-o...
 - Who can come against us - pick on us - when our Father is God in Heaven!
 - Sin-o ang makakontra sa aton – pick on us – kon ang aton Amay Ginoo sa Langit!
- o Israel needed to pass through the land of the Amorites... vs. 26-29
- o Kinahanglan nga makaagi ang Israel sa Duta sang mga Amornon... vs. 26-29
 - Moses offered the same agreement he had given to Edom and Moab...
 - Naghatag si Moises sang pareho nga kasunduan nga iya ginhatag sa Edom kag Moab...
 - He would stick to the roads / pay for any food and water Israel needed...
 - Magaagi siya sa mayor nga dalan / kon kinahanglan bayaran ang pagkaon kag tubig...
 - But God hardened the heart of King Sihon and King Og and they attacked Israel...
 - Pero ginpatig-a sang Ginoo ang tagipusuon ni Haring Sihon kag Haring Og kag gin atake ang Israel...
 - The Amorites were a nation God commanded Israel to destroy - **Deuteronomy 7:1**
 - Ang Amornon amo ang nasyon nga ginmando sang Ginoo sa Israel nga gub-on - **Deuteronomio 7:1**
 - But there was still grace - God gave them the choice - one last chance...
 - Pero may ara gihapon sang grasya – ginhatagan sila sang Ginoo sang pagpili – isa ka tsansa...
 - God desires that all men be saved - He does not want any to perish - **II Peter 3:9**
 - Handom sang Ginoo nga maluwas ang tanan nga tawo – indi Niya luyag nga ang bisan sin-o mawala - **II Pedro 3:9**
- o Every man / woman / and child was put to the edge of the sword...

- o Kada lalaki / babayi / kag bata patyon...
 - God is love - **I John 4:8** - how could He command Israel to commit genocide...
 - Ang Dios gugma - **I Juan 4:8** – ngaa ginmanduan Niya ang Israel nga mang patay...
 - God had allowed 400 years for the Amorites to repent - **Genesis 15:16**
 - Gintugutan sang Ginoo ang Amornon nga maghinulsol sa sulod sang 400 ka tuig - **Genesis 15:16**
 - But they'd only grown even more wicked - and now they were a threat to Israel...
 - Pero nangin malaot pa gid sila – kag subong isa sila ka pagapamahog sa Israel...
 - They worshiped many false gods - **Exodus 23:23-24**
 - Nagasimba sila sa mga dios dios - **Exodus 23:23-24**
 - They offered their children as sacrificed to demons - **Leviticus 18:21-24**
 - Ginahalad nila ang ila kabataan sakripisyo sa mga demonyo - **Leviticus 18:21-24**
 - They practiced every for of sexual immorality - **Leviticus 18**
 - Nagahimo sila sang mga immoral nga pagpakigrelasyon - **Leviticus 18**
 - * **Deuteronomio 9:5** – “Panag-iyahan ninyo ang ila duta indi tungod kay matarong kamo ukon maayo kamo nga mga tawo kundi tungod kay malaot sila, kag agod matuman sang Ginoo nga inyo Dios ang iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag Jacob.”
 - If they were allowed to remain - they would quickly corrupt Israel...
 - - These nations were like a cancer that would only seek to destroy...
 - Ini nga mga nasyon pareho sang cancer nga makaguba...
 - And like cancer the only solution was to cut them out - destroy the disease!
 - Kag pareho sang cancer ang solusyon lang gid amo ang pagkuha sa ila – gub-on ang balatian!
 - **I Corinto 5:6** – “Kon ibutang ang gamay nga inugpahabok sa harina kag maahon, magahabok ang bug-os nga harina.”
 - When sin goes unchecked it encourages others to sin...
 - Kon ang sala indi madiparahan maga ‘encourage’ ini sa iban nga magpakasala...
 - It only takes a ‘little’ mud to make a glass of water dirty...
 - Sa ‘gamay’ lang gid nga lunang manging mahigko na dayon ang tubig...
 - A little sin can quickly spread out and infect a whole family or church!
 - Ang gamay nga sala madasig malapta kag makahalit sa bilog nga pamilya ukon simbahan!
- o King Og was one the last of the Rephaim/Giants... **READ: DEUTERONOMY 3:11**
- o Si Haring Og amo lang ang nabilin nga kaliwat sang mga Refaimnon /Higante... **BASAHA: DEUTERONOMIO 3:11**
 - His bed was made of iron - presumably to support his huge size and weight (600 lbs)
 - Ang iya katre nahimo sa salsalon – nga makasuporta sa iya kadakuon kag bug-at (600 lbs)
 - His bed was 13.5’ x 6’ - suggesting he could have been up to 13’ tall!
 - Ang iya katre mga 13 ka tapak ang kalabaon kag mga 6 ka tapak ang kaangkaron – 13’ ang iya kataason!

- Giants are thought to have been some of the oldest residents of Canaan...
- Ginahunahuna nga ang mga Higante ang mga katigulangan nga nagaestar sa Canaan...
- They are always portrayed as opposed to Israel and God - Goliath...
- Ginapakita sila permi bilang kontra sa Israel kag God - Goliath...
- o The land on the eastern side of the Jordan... vs. 12-20
- o Ang Duta sa sidlangan sang Suba sang Jordan... vs. 12-20
 - Having conquered and wiped out King Sihon of Amorites and King Og of Bashan...
 - Napierdi kag nagpahalin kay Haring ihon sang Amornon kag Haring Og sang Bashan...
 - Israel possessed all the Land east of the Jordan from the Dead Sea - to Mt. Hermon!
 - Ginapanag-iyahan sang Israel ang tanan nga Duta sa sidlangan sang Jordan halin sa Patay nga Dagat – hasta sa Bukid sang Hermon!
 - The land was given to Rueben / Gad / and the ½ tribe of Manasseh...
 - Ang Duta ginhatag kay Reuben / Gad / kag ang tunga sa tribo ni Manase...
- **5TH - THE REQUEST OF MOSES...VS. 21-29** READ: DEUTERONOMY 3:23-28
- **5TH – ANG PANGABAY NI MOISES... VS. 21-29** BASAHA: DEUTERONOMIO 3:23-28
 - o Seeing the victory God gave to Israel - Moses wanted to lead them into the Land!
 - o makita ang kadalag-an nga ginhatag ang Ginoo sa Israel – guto ni Moises nga pangunahan niya sila sa Duta!
 - But Moses had misrepresented God to the nation of Israel - **Numbers 20**
 - Pero na ‘misrepresented’ ni Moises ang Ginoo sa nasyon sang Israel - **Numero 20**
 - When Israel was thirsty - He struck the Rock (*Jesus*) rather than speak to it...
 - Sang nauhaw ang
 - Israel – ginhampak Niya ang Bato (*Jesus*) imbes na maghambal...
 - Moses had faithfully lead Israel for 40 years - put up with all their complaining...
 - Matutom nga ginpangunahan ni Moises ang Israel sa sulod sang 40 ka tuig – gin-atubang ang tanan nila nga reklamo...
 - He made one mistake - just months before the finish line - and he was disqualified!
 - Nakahimo siya isa ka sala – binulan artis sang finish line – kag siya ma disqualified!
 - He would be allowed to see the Land - **Deuteronomy 32:52** - but not enter in...
 - Tugutan siya nga makita ang Duta – **Deuteronomio 32:52** – pero indi makasulod...
 - o Moses pleaded with the Lord...
 - o Nagpakitluoy si Moises s Ginoo...
 - But God would have none of it - Joshua would be the one to lead Israel in...
 - Pero wala na ang Ginoo dira – si Josue na ang magadumala sa Israel...
 - Because the Law cannot save you - only Jesus can bring you into the ‘land’...
 - Tungod ang Layi indi makaluwas sa imo – si Jesus lang gid ang makadala sa imo sa ‘duta’...
 - God commanded Moses never to speak of it again!
 - Ginsugo sang Ginoo si Moises nga indi na maghambal liwat!

- There are times when we really want God to give us something...
- May ara mga tion kon gusto naton nga hatagan kita sang Ginoo sang mga butang...
- And when God tells us no - like any good kid - we keep on asking!
- Kag kon ang Ginoo magsiling sa aton indi – pareho sang mga bata – naga sige pa gid kita pamangkot!
- But there is a reason why God says no - it is always for our good...
- Pero may ara sang rason ngaa nagahambal indi ang Ginoo – para ini permi sa aton kaayuhan...
- Paul asked God three times to take away his ‘thorn’ - **II Corinthians 12:8**
- Tatlo ka beses nga ginpangayo ni Pablo sa Ginoo nga kuhaon ang iya ‘tunok’ - **II Corinto 12:8**
- **II Corinto 12:9** – “Ang akon bulig amo lang imo kinahanglan. Kay makita gid ang akon gahom kon maluya ka.”
- We may not always understand why the Lord allows things to happen...
- Indi man naton permi ma inchiendihan ngaa ginatugutan sang Ginoo ang mga butang nga matabo...
- But we can always have the confidence - He has our best in mind!
- Pero may ara kita permi sang confidence -